

F. t. l. vedr. tiltrædelse af Schengen-konventionen

disse lande, og når kontrollen af de ydre grænser er blevet effektiv.

Der er enighed blandt de nordiske lande og de nuværende Schengen-medlemslande om, at de nordiske lande bør tiltræde det praktiske Schengen-samarbejde samtidig. Om Islands og Norges tiltrædelse af samarbejdet henvises i den forbindelse til pkt. 4.2 nedenfor.

For Danmarks vedkommende vil der skulle træffes en række foranstaltninger, før det praktiske samarbejde kan påbegyndes. Der skal bl.a. ske ændringer af de fysiske indretninger ved en række afgang- og ankomsteder ved de ydre grænser. Det gælder navnlig for Københavns Lufthavn i Kastrup. Hertil kommer, at der skal findes en løsning på spørgsmålet om udvidelse af Schengens informationssystem, jf. ovenfor pkt. 3.3.6.

Det er på den baggrund vanskeligt at sige præcist, hvornår Danmark vil kunne indtræde i samarbejdet, men det må antages tidligst at kunne ske i løbet af 1999.

Til tiltrædelsesaftalen er der knyttet nogle yderligere dokumenter, herunder en tiltrædelsesprotokol. Protokollen indebærer, at Danmark samtidig tiltræder den oprindelige Schengen-aftale fra 1985. En tilsvarende fremgangsmåde er fulgt af de øvrige lande, der siden 1990 har tiltrådt Schengen-konventionen.

4.2. Samarbejdsaftalen vedrørende Norge og Island

Regeringen har den 19. december 1996 endvidere undertegnet en samarbejdsaftale mellem på den ene side Schengen-medlemslandene (herunder Danmark, Sverige og Finland) og på den anden side Norge og Island.

Baggrunden for, at det er nødvendigt at indgå en samarbejdsaftale med Norge og Island, er, at det kun er medlemmer af Den Europæiske Union, som kan tiltræde Schengen-konventionen, jf. konventionens artikel 140, stk. 1, og ovenfor pkt. 3.7.

Samarbejdsaftalen bestemmer i artikel 1, at Schengen-konventionen m.v. også finder anvendelse på Norge og Island, medmindre andet er bestemt i aftalen. Det fremgår i den forbindelse af artikel 6, at bl.a. konventionens afsnit V om transport og varebevægelser ikke er omfattet af aftalen.

I øvrigt deltager Norge og Island fuldt ud i det praktiske samarbejde. Det er i artikel 2 bl.a. bestemt, at Norge og Island deltager i alle møder i Eksekutivkomitéen og i den fælles tilsynsmyndighed vedrørende Schengens informationssystem. Norge og Island kan give udtryk for deres synspunkter og særlige interesser, men deltager ikke i afstemninger.

Efter artikel 3 beslutter Norge og Island på uafhængigt grundlag, om de skal acceptere en række

nærmere angivne retsakter m.v. Det gælder bl.a. bestemmelser i fællesskabsretten, som vil gøre bestemmelser i Schengen-konventionen ugyldige, jf. konventionens artikel 134, og bestemmelser, som er vedtaget af medlemsstaterne i Den Europæiske Union, og som erstatter bestemmelser i Schengen-konventionen, jf. artikel 142. Det gælder også ændringer i selve Schengen-konventionen. Bestemmelsen omfatter kun retsakter m.v., som træder i kraft efter undertegnelsen af samarbejdsaftalen.

Efter artikel 9, stk. 3, sættes samarbejdsaftalen i kraft mellem de lande, hvor Schengen-konventionen er sat i kraft, og Island og Norge, når forudsætningerne for anvendelse af Schengen-konventionen er opfyldt i alle disse lande, og når kontrollen ved de ydre grænser er blevet effektiv.

Efter artikel 10, stk. 1, i samarbejdsaftalen kan parterne i tilfælde af alvorlig uenighed opsigse aftalen. Efter bestemmelsens stk. 2 gælder det endvidere, at såfremt Norge eller Island ikke accepterer de retsakter, der er nævnt i artikel 3, stk. 1, skal dette anses for en opsigelse af aftalen.

5. Forholdet til grundloven og EU-retten

5.1. Forholdet til grundloven

5.1.1. På baggrund af bestemmelserne i Schengen-konventionens artikel 40 og 41 har Justitsministeriet overvejet, om konventionen kan tiltrædes inden for rammerne af grundloven

Efter de nævnte bestemmelser i konventionen, der er nærmere omtalt ovenfor under pkt. 3.2.1, kan et medlemslands politimyndigheder under visse betingelser foretage observation og forfølgelse m.v. på et andet medlemslands territorium. Der vil ikke være tale om, at disse myndigheder kan foretage nogen form for fysisk magtanvendelse. Magtanvendelse på dansk territorium vil, bortset fra eventuelle tilfælde af nødværge, skulle foretages af dansk politi.

Efter grundlovens § 20, stk. 1, kan beføjelser, som efter grundloven tilkommer rigets myndigheder, ved lov i nærmere bestemt omfang overlades til visse mellemfolkelige myndigheder. Der skal i givet fald følges en særlig procedure, jf. § 20, stk. 2.

Overladelser af beføjelser, der tilkommer rigets myndigheder, kan efter grundloven ikke ske til et andet lands nationale myndigheder.

Det har været nødvendigt at overveje, om ordningen efter konventionens artikel 40 og 41 indebærer overladelser til andre medlemslandes politimyndigheder af beføjelser i grundlovens § 20s forstand. Er dette tilfældet, vil Danmarks tiltrædelse af Schengen-konventionen som følge af det anførte kræve en grundlovsændring.